

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 4.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES.
24. JANUARJA (ENERO) 1957

† Jože Plečnik

Vedeli smo, da bo moral umreti kot mora umreti vsak človek. Zadnji svojci, ki so prišli lani iz Slovenije za svojimi družinskimi očeti v Argentino, so vedeli povedati, da je postal slavní mojser zelo sključen in zgrbljen, da pa še vedno noben dan sv. maše ne opusti. Ta novica je našim slutnjam arhitektovo smrt še bolj približala. 7. tega meseca je Jože Plečnik umrl.

Ali je umrl največji Slovenec? Težko bi to trdili. Gotovo pa je bil sedaj največji Slovenec. Niti v umetnosti, niti v znanosti niti v politiki doma ga ni Slovenca, ki bi se po svojih darovih in po svojem delu mogel meriti s Plečnikom v sedanjem času.

Nekje že je bila napisana primerjava Plečnika s Prešernom. V tem smislu, da je Prešeren skoraj orez tradicije ustvaril takoj vrh slovenskega pesništva in da je isto napravil Plečnik v arhitekturi po skoraj poldrugostoleni suši v slovenskem stavbarstvu. Primerjavo bi mogli izvajati še naprej: mnogi, ki bi bili v to poklicani, niso hoteli priznati prvenstva ne Prešernu v poeziji, ne Plečniku v arhitekturi. Ne eden ne drugi nista za svojih živih dni dočakala znanstvene ocene svojega dela. Če je pri Prešernu to razumljivo, je manj pri Plečniku, ki je Prešernova življenjska leta skoraj podvojil, delovna leta pa potrojil. In vendar najdemo tudi za to stvar neko opravičilo. Stalna analiza in ugotavljanje vseh kvalitativnih Plečnikovih dela sta tako ogromno polje znanstvene in kritične dejavnosti, da se ju ni hotel in najbrž tudi ne more lotiti nihče, ki je imel opraviti tudi še z drugimi stvarmi. Za Prešernom so prišli prešernologi in o Plečniku bodo pisali specialisti-plečnikologi. Doslej imamo o njegovih stvaritvah samo sezname in opise, o formalnih in vsebinskih vrednotah pa komaj ločene mgljave.

Rajni arhitekt je bil znan v svetu in bi bil lahko slaven, če ne bi bil tako zelo skromen, skoraj anonimen. Na zadnji pariški svetovni razstavi je bilo v oddelku za spomeniško varstvo v trocaderjski palači gotovo najtehtnejše delo ureditev in ožvitev praskih Hradčan. Češka vlada je razstavila obširno gradivo, pa nikjer povedala, da je to Plečnik. Drugače pa češki umetnostni publicisti vsa čast; pravi ljubitelji umetnosti na Češkem so imeli Plečnika za svojega. Tudi Dunaj se mu je oddolžil za Zacherlovo palačo in cerkev sv. Duha s častnim doktoratom tehnične fakultete. Pa smo prepričani da bo postalo mojstrovino ime v širokem svetu še bolj znano.

Jože Plečnik je bil slovenski umetnik v mlajših letih doma zanj sicer ni bilo kruha. Brez kruha bi skromni Jože lahko živel. Toda za mladega arhitekta doma tudi dela ni bilo. Brez dela pa Plečnik ne bi mogel živeti. Zato je svoja mlada leta daroval tujini kot že toliko slovenskih umetnikov. Čim pa ga je domovina poklicala, je sledil njenemu klicu. Po skromni gotiki in že zahtevnejšem baroku je tretjič ustvaril slovensko arhitekturo, tokrat v tolikšni veličini kot tega po naravni poti nihče niti sanjati ne bi mogel.

Danes je videz tak, da je Plečnik večji v svojih lastnih ustvaritvah kot v uspehih svojega učiteljstva, najsi izhaja skoraj vsa generacija živčih slovenskih arhitektov iz njegove šole. Dokler je bil učenec pri njem pouku, ga skoraj nisi ločil od učitelja. Potem se je učenec zagnal v modo. Zmanjkalo mu je tiste ogromne umetniške inspiracije, ki jo je izžarevala učiteljeva osebnost. Toda Plečnik ni bil samo akademski učitelj generacije svojega časa. Plečnik ostane učitelj tudi poslej. S svojimi ustvarjenimi deli in z osnutki, ki jih je s toliko pleteto vedno publiciral akademik Stele, je dana bodočim generacijam arhitektov veličastna galerija umetnin, ki ne bodo nikoli zastarale, ker so večnostne.

Umril je človek Plečnik, ki je imel gotovo z Bogom vedno čiste račune. To naj nam bo v tolažbo. Na zemlji je bil tako skromen, beraško skromen, da si je iskal zaklade samo na drugem svetu. Pač pa je kot umetnik narodu in človeštvu zaklade razdal. Ti umetnostni zakladi so večnostni. Zato Plečnik kot

ZNOVA PO STALINOVU POTI?

Po krvavo zadušeni uporih na Poljskem in Madžarskem, ki so sovjetski komunizem pred vsem svetom prikazali v njegovi pravi luči, je Moskva zapregla v svoj propagandni voz kitajskega Čuenlaja, ki je stopil na pot po sovjetskemu imperiju satelitov in “nevtralnih” sopotnikov, kakor je to pred dobrim letom dni delal Tito. Takrat je Moskva potrebovala propagandista, ki naj prikaže svetu komunizem zaviti v ovčji kozuh, danes je poglajala na pot propagandista, ki je komunizmu ovčji kozuh snel in razgalil po krvi hlepečega volka.

ČUENLAJ POTUJE

Čuenlaj je potoval po Indiji, odšel v Moskvo, od tam v Varšavo, nato Budimpešto, sedaj v Afganistan. Kamor je prišel, je poudarjal nujnost enotnosti komunizma pod kremeljskim vodstvom. Pod strašnim pritiskom, ki ga je znal izvesti le orientalsko zviti in zahrtni rdeči Kitajec, so se podpisovale v Varšavi in Budimpešti skupne izjave o lojalnosti Moskvi. Rdeči piskrovec je za nekaj časa rešil počeni komunistični lonec. Jekleno žico groženj in nasilja je znova prepletel okoli rdečega imperija, čeprav so razpoke ostale za vedno vidne. Zob časa bo spet razjedel žico in lonca morda ne bo več mogoče rešiti.

HRUŠČEV: “VSI SMO STALINISTI”

Ko je Čuenlaj dobro opravil svojo nalogo, so se v Kremlju oddahnili in tudi tam stopili znova na dan s svojim prvim obrazom. Hruščev je bil znova najbolj zgovoren in zatrdno pribil: “Priznam, da je Stalin imel napake, toda v bistvu — in bistvo je važno za delavski razred — želim, da naj Bog pomaga slehernemu komunistu boriti se za in braniti to bistvo, kakor je to delal Stalin... Ne samo, da ni mogoče ločiti stalinizma in Stalina od komunizma, pač pa smatram, kot komunist, ki se bori za interese delavskega razreda, da je Stalin za nas zgled komunista.” Poudaril je dalje, da “mi vsi smo stalinisti” in dodal: “Še nekaj: sovražniki komunizma so slišali in razumeli to, kar je bilo njim všeč. Misli so, da smo — s kritiko Stalina kritizirali komunizem, toda so se motili.”

NOVA DOBA SOVJ. POLITIKE

Hruščev je tako po vnaprej določenem načrtu rehabilitiral Stalina. “Demokratizacija” komunizma, ki je tako lepo zvenela iz Kremlja, je vržena v staro šaro kot že uporabljena propaganda. Kremelj prehaja v novo fazo svoje politike osvajanja sveta.

Te izjave Hruščeva dajo slutiti na blizajočo se spremembo v sovjetskem vodstvu. Z gotovoga vidika pomenijo tudi samokritiko v komunističnem smislu in kot posledico umaknitve s položaja glavnega govornika za svetovni komunizem.

V luči skupne sovjetsko-kitajske izjave o komunistični politiki ima izjava Hruščeva še poseben pomen. Stalin je znova rehabilitiran, v toliko, v kolikor ga more sedanje sovjetsko kolektivno vodstvo rehabilitirati. Izgleda, da sovjetski vodje nameravajo v stalinističnih metodah iti tako daleč nazaj, kolikor je mogoče, da bi obdržali svoj imperij nedotaknjen. Ne morejo nazaj do konca, toda v luči vsega, kar je Hruščev dejal o Stalinu pred enim letom, jim bo težko vrniti se, ne da bi prej odstranili Hruščeva s položaja, s katerega Kremelj kroji svetovno komunistično politiko.

PLAZ V STALINIZEM

Ko je Hruščev iznenada objavil, da smatra Stalina za zgledega komunista, ga je sovjetski kontrolirani tisk prikazal kot govornika, ki je živahno krilil z kama in se ni dal prisiliti k molku od svojega tekmeča za oblast, maršala Bulganina. Kazno je, da je Hruščev dobil nalogo, sprožiti plaz nazaj v stalinizem.

umetnik umreti ne more. Tudi to je velika tolažba.

Od svojega 15. leta je Plečnik ustvarjal, 70 let umetniškega dela torej. Če pomislimo, kako mlade je odpoklical Bog k sebi Prešerna, Cankarja, Balantiča in da je Plečnik po življenjskih in delovnih letih prekosil celo hruste impresioniste, potem nam je tudi ta božja dobrota v tolažbo. Kdor je moštra poznal in poznal njegova dela, je pri vseh tolažilih te dni vendar žalosten. M. Marolt

S tem je pripravljeno ozadje za odločilno objavo, ki se bo tikala Hruščeva. Morda bo dobil drug položaj v kolektivnem vodstvu, ne bo pa več zadržal odločilnega vodstva sovjetske KP. Centralni komite sovjetske KP je imel pred kratkim važne konference. Po le-teh je bilo objavljeno, da se bo Vrhovni sovjet (parlament) sestal na zasedanje 5. februarja. To zasedanje ima vedno značaj rutine, služi pa za kremeljske veljake večkrat kot pozorišče, na katerem objavljajo važne strankarske spremembe. Tak je bil slučaj z Malenkovicem, ko je ta odstopil kot predsednik leta 1955, obtoživši se za nesposobnega in neizurjenega na poljedelskem področju.

POSKUSI IN NAPAKE

Toda napake na tem področju je delal Hruščev, ne Malenkov. Minuli četrtek je “Pravda” napadla, “tiste, ki mnogo govori, ne napravijo pa nič koristnega v sovjetskem poljedelstvu.” Ta napad je bil objavljen prav v trenutku, ko je Hruščev potoval po notranjosti ZSSR in povzdigoval v oblake sovjetski poljedelski napredek. Napad v “Pravdi” je bilo popolno zanikanje izjav Hruščeva.

Ta igra more biti opravičilo pred sovjetsko javnostjo za bližajočo se spremembo v vrhovnem vodstvu. Toda razlogi se tičejo področja sovjetske zunanje politike. Hruščevi eksperimenti z “duhom ženevske konference” in olajšave znotraj komunističnega imperija so

dvignili v upor Poljsko in Madžarsko.

Lanskega februarja je na 20. kongresu sovjetske KP. Hruščev z najbogatejšim slovarjem ruskega jezika napadel mrtvega Stalina in ga imenoval morilca in zmaličevalca leninizma. Toda v naslednjih mesecih, ko se je začel širiti po rdečem imperiju nemir, je kolektivno vodstvo prišlo do zaključka, da morejo samo stalinistične metode obdržati imperij skupaj.

Do tega zaključka prihaja tudi zadnja sovjetsko-kitajska izjava. Iz nje diha grožnja vsem sovjetskim satelitom. Jasno govori, da bodo vsi nadaljni upori zadušeni tako, kakor je sovjetska armada zadušila madžarski upor.

Mnogo je poročil, da bo Hruščev postal predsednik vlade, Bulganin predsednik države, Vorosilov pa se bo podal v pokoj. Položaj glavnega tajnika KP, ki ga ima sedaj Hruščev, pa naj bi v tem slučaju znova zasedel Malenkov, ki je bil že na tem mestu kratak čas po Stalinovi smrti. Malenkov, Stalinova desna roka, je bil že tudi predsednik vlade. Takrat je bilo preveč oblasti združene v rokah ene same osebe in medsebojno se nadzorujoči organizaciji kolektivnega vodstva, ki je nastopilo po Stalinovi smrti.

Spremembe v Kremlju, ki prihajajo, bodo verjetno znova združile več oblasti v manjšem številu kolektivnega vodstva in bodo privedle do krutega stalinizma tako v ZSSR kakor v zunanem komunističnem svetu.

LAUSCHE V SENATU

Pred kratkim je prvič zasedal novoizvoljeni ameriški senat. Triinideset novoizvoljenih senatorjev je najprej priseglo pred podpredsednikom USA Nixonom, ki je bil hkrati tudi predsednik senata. Potem pa se je takoj pokazala pomembnost Lauschetovega stališča, da bo vedno glasoval samo po svoji vesti, dasi je uradno demokrat in bi kot tak disciplinirano moral glasovati vedno z demokrati. Svojska pot, ki jo Lausche že dalj časa pelje, ga je pri tem prvem zasedanju senata postavila v ospredje zanimanja, zlasti še, ker je sam prej izjavil, da bo s svojim stališčem vse navzoče in javnost presenetil. Vsi so po teh besedah računali, da bo glasoval z republikanci in tako vzpostavil razmerje 48:48 glasovom. V sedanjem senatu je namreč 49 demokratov z Lauschetom vred ter 47 republikancev; ako bi Lausche uskočil, je razmerje, kot rečeno 48:48 in bi odločil predsednik senata, ki je bil republikanec Nixon.

Obe stranki sta se potrudili, da so bili pri tem prvem glasovanju navzoči vsi senatorji. Tako je vodja republikanske manjšine Knowland zahteval, da je novoizvoljeni newyorški senator Javits — ki med drugim niti zaprisežen še ni bil — moral biti samo tri minute oddaljen od senatnega posloplja, da bi ga lahko v primeru potrebe takoj poklical. Demokratski šef frakcije pa je dal pripeljati na bolnišnično stolu 82 letnega senatorja Neelyja, da si tako zagotovi tudi njegov glas.

A niti prihod tega starčka in tudi ne navzočnost poraženega demokratskega kandidata Stevensona na galeriji med publiko nista povzročili takega zanimanja kakor Lauschetovo zadržanje. Ta se je zavedal, da v senatu poleg starosti in razumnosti silno veliko dajo tudi na zadržanje in se je temu primerno modro držal. In začeli so glasovati: da — ne — da — ne — drug za drugim. K sreči je bil Lausche kmalu na vrsti in se je splošna napetost tako lahko sprostila, ko je Lausche po kratkem obotavljanju izrekel svoj Ne proti republikanskemu kandidatu. Tako je bil izvoljen demokrat Hayden in republikanec Bridges je propadel. Lauschetovo odločitev je sprejel demokratski blok s ploskanjem; on sam pa je zaenkrat našel svoje mesto v vrstah demokratov.

Kdaj bo torej Lausche presenetil s svojim “republikanskim” glasovanjem, bo treba počakati. Vsekakor pa bo imel lepo priliko nastopiti z jasnim govorom, ko bo v senatu razgovor o Titovem obisku v USA.

IZ TEDNA V TEDEN

Dulles je dajal nove izjave v zvezi z Eisenhowerjevo doktrino za Srednji Vzhod. Med drugim je poudaril, da bi “Srednji Vzhod prav gotovo padel v sovjetske roke, če bi USA šla skupaj z Anglijo in Francijo, ko sta ti dve napadli Egipt.” USA da mora voditi samostojnejšo politiko, zlasti kar tiče Srednjega Vzhoda in drugih azijskih držav. Problem kolonializma hoče USA reševati na drugačen način kakor Anglija ali Francija.

Eisenhower je objavil državni proračun za leto 1958, ki znaša 71,8 milijard dolarjev. Je to najvišji severoameriški proračun v zgodovini. Za vojsko in obrambo bo USA porabila od tega proračuna 6/10, t. j. 45,3 milijard dolarjev. Največ bo dobilo letalstvo, velik poudarek pa dajejo tudi atomskemu raziskovanju.

V 90. letu starosti je umrl v New Yorku svetovno znani dirigent Arturo Toscanini. Pokopali ga bodo v Italiji.

Novi britanski predsednik MacMillan je v nastopnem govoru izjavil, da hoče Anglija ostati prijatelj z USA, noče pa postati satelit nikogar. Anglija da v svoji borbi za obstanek med dvema svetovnim kolosoma ni osamljena, ker da ima za seboj Commonwealth in Evropo.

Za vrhovnega poveljnika NATO sil v Srednji Evropi je bil imenovan na mesto

francoskega generala nemški general Hans Speidel, bivši šef štaba pri znanem nacističnem poveljniku v Afriki gralu. Rommelu.

Madžarski komunisti izvajajo velike čistke med uporniški vodji ter so jih mnogo obsodili na smrt. Budimpeštanski radio dnevno objavlja usmrtitve upornikov. Istočasno pa poziva 200.000 beguncev, naj se vrnejo domov, kjer da se jim ne bo nič zgodilo, dokler traja amnestija do meseca marca.

Na Cipru so grški elementi znova izvedli več napadov na britanske okupacijske postojanke. Prav tako je izbruhnilo v Nikosiji več požarov. Britanske oblasti izvajajo racije po otoku in lovu za upornike. Vsi napor britanske vlade, da bi z grško vlado in otoškim prebivalstvom prišla do sporazuma glede bodočnosti otoka, so bili doslej zaman.

Egipt je objavil podpržavljenje vseh tujih bank, zlasti britanskih in francoskih ter vseh tujih zavarovalnih družb. Opažovalci menijo, da je bila ta poteza napadna, ker si je Nasser tako zaprl možnosti večjega uvoza tujega kapitala, če ga bo potreboval.

Na konferenci o Eisenhowerjevi doktrini so Egipt, Sirija, Jordanija in Saudijeva Arabija sklenile, da Arabci odklanjajo ameriške načrte za ta del sveta, ker da morejo in morajo vprav Arabci

LAS ISLAS MALVINAS ANTE LAS NACIONES UNIDAS

Los representantes de la Argentina, Chile, Guatemala, España y Yemen atacaron en la Comisión de Fidecomiso de la Asamblea General de las Naciones Unidas el “control” británico sobre las Islas Malvinas, Honduras Británica, el protectorado de Aden y Gibraltar. Los discursos se produjeron durante breves debates al tratar la comisión el punto de la información sobre los territorios que carecen de autogobiernos.

Carlos A. Fernandez de la Argentina reclamó por las Islas Malvinas y protestaba por “la inclusión británica de información sobre las Islas Malvinas, las llamadas islas Falkland”.

“Debo hacer reserva de la posición de mi gobierno sobre esta cuestión. El grupo de las Malvinas en la Antartida, forma parte integral del territorio argentino”, dijo Carlos A. Fernández.

MALVINSKI OTOKI PRED ZDRUŽENIMI NARODI

Diplomatski predstavniki Argentine, Čila, Guatemale, Španije in Yemena so v Komisiji Glavne skupščine Združenih Narodov za fidejkomisna področja napadli “kontrollo”, ki jo izvaja Britanija nad Malvinskimi otoki, nad otočjem Honduras ter nad protektoratom Aden in nad Gibraltarjem. Do debate je prišlo ob razpravi poročila o tistih področjih, ki še nimajo svojih vlad.

Argentinski predstavnik Carlos Fernandez je ponovil staro argentinsko zahtevo po Malvinskem otočju, ter je protestiral proti britanskemu poročilu o Malvinskih otokih, ki jih Angleži imenuje Falklandski otoki.

V tem pogledu je poudaril stališče argentinske vlade, da Malvinski otoki na področju Antartide predstavljajo del integralnega argentinskega področja.

VOLITVE NA POLJSKEM

Na splošnih volitvah, ki so bile v nedeljo, 20. t. m., na Poljskem, je bila, kakor vedno pod komunisti, predložena samo ena kandidatna lista. Volilci niso imeli izbire kandidatov, čeprav so imeli možnost črtati z liste imena. Cerkev je pred volitvami pozvala prebivalstvo, naj se polnoštevilno udeleži volitev in voli Gomulko, ker da je “bolje Gomulka danes, kakor Eisenhower šele jutri.” Strah pred sovjetskimi represalijami, ki bi mogle zadeti Poljsko, če ne bi izvolila Gomulke, da je narekoval Cerkvi ta poziv.

Vse naročnike, ki so v zaostanku s plačilom naročnine za leto 1956 prosimo, da jo nemudoma poravnajo. Zaostalo naročnino lahko plačajo osebno v upravi lista, Ramon Falcon 4158, ali po pošti z giro postalom ali čekom.

ZA ZAŠČITO BEGUNCEV

Prejšnjo nedeljo je vdrl na avstrijsko ozemlje oddelek madžarske komunistične policije in sovjetskih vojakov. Na avstrijskem področju je začel zasledovati skupino Madžarov, ki so pobegnili iz kom. “raja”. Nanje so streljali z brzo-strelkami. Več so jih ranili. V roke so dobili 20 beguncev, katere so nato nasilno odvedli nazaj na Madžarsko.

Zaradi tega incidenta je avstrijska vlada pojačala obmejne straže proti Madžarski, pri madžarski vladi je pa vložila najostrejši protest.

Naročajte in širite
Svobodno Slovenijo

Slovenski domovi po svetu

Najlepši kulturni spomeniki po slovenskih farah in občinah so bili prosvetni in društveni domovi. V njih se je razvijalo vse prosveto in društveno življenje ter delo med narodom. V teh domovih se je slovenska mladina vzgajala v narodnem in krščanskem duhu ter se pripravljala in usposobljala za javno življenje.

Po nastopu komunističnega režima v domovini po II. svetovni vojni, je več deset tisoč slovenskih protikomunistov odšlo v emigracijo. Naselili so se po raznih kontinentih. V novih deželah so si povsod, če je bilo to le mogoče, uredili življenje po svoje.

Razumljivo je, da so bila prva leta po naselitvi v novih deželah posvečena ureditvi lastnega življenja. Treba je bilo poiskati primerno zaposlitev, se prilagoditi novemu okolju, dobiti primerno stanovanje. Čisto naravno je, da je bila naslednja težnja in skrb: postavitev lastnega družinskega doma. Ta prizadevanja rojakov so bila uspešna. Saj imamo n. pr. danes že na samem področju Vel. Buenos Airesa že več čisto slovenskih naselij. Poročila od drugod nam pa tudi povedo, da si rojaki postavljajo lastna ognjišča tudi po drugih deželah. V njih se potem zbirajo prijatelji in znanci ob raznih priložnostih in družinskih slavnostih.

Je to čisto naraven razvoj. In samo veseli moramo biti dejstva, da so si naši ljudje v razmeroma tako kratkem času postavili toliko lastnih družinskih domov. S tem niso koristili samo sebi, ampak so tudi slovenski narodni stvari storili dobro delo, kajti v slovenskih domovih se bodo še naprej gojile in ohranjale slovenske narodne tradicije in ob njih se bo vzgajala slovenska mladina ter utrjevala v slovenskem narodnem duhu.

Slovenski novi naseljenci so ob graditvi svojih družinskih hiš v novih slovenskih naseljih sredi tujega okolja mislili tudi še na dve bistveni stvari brez katerih slovenski človek že ni mogel biti doma, kako šele v tujem svetu: na bližino cerkve in na skupni društveni dom.

Za versko življenje je n. pr. v Argentini lepo poskrbljeno. Povsod, kjer so Slovenci strjeno naseljeni, imajo ob nedeljah in praznikih slovensko službo božjo, ostale Slovence pa redno obiskujejo slovenski duhovniki. Ponekod imajo že tudi svojo kapelo.

Pa tudi v narodnovzgojnem, prosvetnem, kulturnem in družabnem pogledu, je delo nove slovenske protikomunistične emigracije pozitivno. Postavljenih je že več društvenih domov. Z njimi je potrdila, da se zaveda naloge in odgovornosti, ki jo ima napram svojim rojakom in sami emigraciji, še bolj pa napram od komunizma še vedno zaslužnjemu narodu doma.

V tem pogledu smo bili v Argentini prav v zadnjem času priče trem važnim dogodkom, ki bodo še poznim rodom pričali o življenski sili slovenskih ljudi v emigraciji.

V mestu San Justo na področju Vel. Bs. Airesa je bila 21. oktobra lani zbrana vsa tamošnja slovenska soseska. Tega dne so blagoslovili in odprli slovenski prosvetni dom.

Sredi Buencs Airesa je bilo naslednji mesec — 25. novembra 1956 — mogoče slovensko slavlje. Škof g. dr. Gregorij Rožman je blagoslovil in odprl v ulici Ramon Falcon 4158 Slovensko hišo in v njej slovensko kape'lo, v kateri je sedaj redno slovenska služba božja.

Slovenci v Lanusu pa so za preteklo nedeljo — 20. jan. 1957 — povabili rojake na svojo domačo slovesnost: na blagoslovitev slovenskega doma v Slovenski vasi v Lanusu. Blagoslovitvene obrede je tudi tu izvršil škof g. dr. Gregorij Rožman.

Tako so bili v razmeroma kratkem razdobju na področju Vel. Buenos Airesa blagoslovljeni in odprti kar trije slovenski prosvetni domovi: dva krajevna, ki bosta služila Slovincem v San Justu in v Lanusu za prirejanje krajevnih prosvetnih, kulturnih in družabnih prireditvev ter osrednji slovenski dom, ki bo pod imenom Slovenska hiša v Buenos Airesu povezoval vse Slovence v Argentini v eno gampo veliko slovensko družino.

Na postavitev lastnega doma pa m'lijo rojaki tudi v Mendoza.

Tako je z novimi slovenskimi domovi v Argentini. Pa tudi od drugod prihajajo razseljena poročila, da si Slovenci postavljajo skupne domove. V Kanadi imajo slovenski rojaki svojo faro in so si postavili lepo cerkev. V tamošnji cerkveni dvorani se sedaj redno vrše njihove prosvetne in družabne prireditve. V Svobodni Sloveniji smo nedavno poročali, da so

ARHITEKT JOŽE PLEČNIK UMRL

Iz Ljubljane je prišlo žalostno sporočilo, da je dne 7. januarja 1957 umrl največji sodobni slovenski duh, arhitekt Jože Plečnik. Pokopali so ga ob veliki udeležbi naroda dne 10. januarja t. l. v Ljubljani. Pogrebni sprevod je vodil sam škof Msgr. Vovk ob asistenci številne duhovščine.

Življenska pot arhitekta Plečnika

Arhitekt Jože Plečnik se je rodil 23. jan. 1872 v Ljubljani, kjer je bil njegov oče mizar. Že v zgodnji mladosti je kazal veliko veselje do risanja. Kot 14. leten fant je odšel s podporo kranjskega deželnega odbora na obrtno šolo v Gradec, kjer je študiral 4 leta. Eden od profesorov je bil v svojo delavnico, kjer je risal arhitektonske načrte. Tu je postal pozoren na mladega fanta lastnik neke dunajske trdnice za pohištvo. Vzel ga je s seboj na Dunaj, kjer je delal načrte za opremo stanovanj. Na neki razstavi na Dunaju je videl načrte reformatorja dunajske sodobne arhitekture Otona Wagnerja za katedralo v Berlinu. Ves se je navdušil zanj. Zaprošil je za sprejem v njegovo šolo na umetnostni akademiji na Dunaju. Po kratki dobi v splošnem oddelku ga je vzel Wagner k sebi v delavnico, kjer so ravno izdelovali velike načrte za dunajsko mestno železnico. Wagner je svojega učenca zelo cenil in mu je začel odstopati v izdelavo razna dela. Tako je postal Plečnik znan že l. 1897 z dekoracijo rotunde ob priložnosti jubilejne razstave, naslednje leto je že dobil prvo nagrado v konkurenci za Gutenbergov spomenik. Ko je dokončal specialno šolo pri Wagnerju je odšel za eno leto v Italijo. V ta namen je dobil "rimsko nagrado". Potoval je zatem tudi v Pariz, odkoder se je zopet vrnil na Dunaj ter delal dve leti v ateljeju pri Wagnerju. Potem je odprl lastno delavnico v dunajskem predmestju. Tu je ostal do leta 1911, ko je bil imenovan za profesorja dekorativne arhitekture na umetno-obrtni šoli v Pragi. Službo je nastopil 1. februarja 1911. Na tej šoli je poučeval vse do konca 1. svet. vojne. Leta 1912 ga je profesorski zbor dunajske umetnostne akademije trikrat izvolil za profesorja arhitekture na tej šoli kot naslednika O. Wagnerja in ga ministrstvu predlagal v imenovanje. Zaradi Plečnikove narodne zavednosti je ministrstvo pod pritiskom velenemških krogov potrditev Plečnika za profesorja na omenjeni šoli odklonilo, kar je izzvalo dijaški štrajk. Ob razpadu Avstrije je Plečniku prvi čehoslovaški predsednik republike dr. Tomáš Masaryk poveril vodstvo arhitektonske preureditve gradu na Hradčanih v Pragi za sedež predsednika republike. To delo se je vršilo pod Plečnikovim vodstvom do leta 1939. L. 1920 je bil Plečnik izbran za profesorja arhitekture na praški umetnostni akademiji, a je to imenovanje odklonil, še isto leto pa sprejel poziv iz Ljubljane, da nastopi profesorsko mesto na Tehniški fakulteti ljubljanske univerze. To je storil v zimskem semestru 1920/21.

Dela slovenskega genija

Najboljši poznavalec Plečnikovega umetnostnega ustvarjanja dr. Fr. Stele, navaja, da se je Plečnikov razvoj vršil v glavnem v treh etapah, ki bi jih na zunanostjo Slovinci v Avstraliji blagoslovili in odprli svoj skupni dom. Imenovali so ga Baragov dom. Zadnja poročila iz Clevelanda v Severni Ameriki nam tudi omenjajo slično akcijo. Tudi tam bodo imeli v najkrajšem času novi slovenski naseljenci društveni dom, v katerem bodo imele prostore razne organizacije in društva. Tudi ta dom bo nosil ime velikega slovenskega škofa dr. Barage.

Misel, ki se nam ob teh domovih poraja, nas navdaja z veseljem. S tem večjim veseljem, ker so vsi ti domovi izraz velikega idealizma, velike nesebičnosti in močne narodne zavednosti večine rojakov, ki se niso ustrašili nobenih materialnih žrtv za njihovo postavitev. Pričajo nam nadalje ti domovi o nezmanjšanju ljubezni slovenske emigracije do lastnega naroda, kajti vsi ti novi slovenski prosvetni ali društveni domovi v tujem svetu so v prvi vrsti namenjeni slovenski mladini, da se bo v njih lahko zbirala, v njih lahko prirejala razne sestanke in zbiranja, se medseboj spoznavala, vzgajala v narodnem in krščanskem duhu ter tako ohranjala narodno, ki jo bo prej ali slej gotovo potreboval.

Božji blagoslov naj bo vedno nad nami in naj spremlja vse njihovo delo, da bodo kot nova žarišča slovenskega duha v tujem svetu še trdneša vez medsebojne ljubezni, razumevanja in strpnosti med vsemi rojaki.

naj lahko označili kot dunajsko, praško in ljubljansko dobo; vendar se pa notranji razvoj njegovega dela ne skada popolnoma s to zunanjo delitvijo. Zato pravi, da je bolje deliti njegovo delo v mladostno dobo, ko se je razvijal in delal neposredno pod vplivom O. Wagnerja do svojega prvega večjega dela, Zacherlove hiše na Dunaju. S to stavbo se začne doba Plečnikove prve zrelosti, ki se obrne v samostojno smer, ko se wagnerjanskim principom pridruži močan vtis, ki ga je nanj naredila tkzv. beurovska cerkvena umetnost in njena doktrina o slogu. Ta ga je privela k tretji, za poznejše delo odločilni sestavi njegove arhitekture, klasični preprostosti antike, ki jo odslej naravnost obsebuje. Ti trije osnovni elementi, ki se vpletajo in od katerih do konca svojih zadnjih dni ni nobenega zatajil, obvladajo vse Plečnikovo delo do konca vojne. Ta druga doba njegovega razvoja sprejme tudi močne vtise ljudske umetnosti, ki jih je dočela prinesel iz domovine iz mladosti, pogledil pa na svojih študijskih potovanjih iz Prage na Moravsko, zlasti pa na Slovaško. Njegova tretja doba, doba plodovitosti vsestranske dozorelega ustvarjanja se pričinja takoj po vojni, ko mu je velika naloga preureditve Hradčan razvezala dotle vezane energije. Na Hradčanih in v Ljubljani mu je bila potlej dana možnost, da je velikopotezno izvrševal svoje načrte. To dobo dr. Stele kratko označi takole: "Ob velikem spoštovanju klasične antike in stroge mere v arhitekturi ustvarja Plečnik s stalno porabo elementov, ki si jih je priboril v Wagnerjevi šoli, v stiku z beuronci in z ljudsko umetnostjo, svoja dela, ki se raztezajo na problem mestne ureditve, posamezne arhitekture notranje opreme in vse umetno obrtne ali arhitekturne porabe in pomožne stroke. Kot življensko nalogo pa roji s posebno ljubeznijo problem katoliške cerkve. Tu se je razvil od wagnerjanskih načel in adaptacije železobetonskih konstruktivnih principov na cerkveni prostor do ideje enotne monumentalne prostornine, ki jo je uresničil v dveh slikovito usmerjenih variantah stebrišne dvorane v Šiški in centralne stavbe z nišami pri frančiškanski cerkvi v Beogradu ter v višku razvoja te misli v cerkvi Srca Jezusovega v Pragi.

SLOVENSKO SLAVJE V LANUSU

Blagoslovitev društvenega doma in slovenska birma

Slovenski rojaki v Lanusu so imeli v nedeljo 20. januarja 1957 lep praznik. K njim je prišel na obisk prevzvišeni škof g. dr. Gregorij Rožman, jim blagoslovil novopostavljeni društveni dom in nato podelil tudi zakrament sv. birme slovenskim otrokom iz naselja Slovenska vas.

Na to slavlje so rojaki iz Lanusa povabili Slovence iz vseh ostalih slovenskih naselij na področju Vel. Buenos Airesa in iz same prestolnice. Kljub temu, da je skoro povsod drugod v tujini urah deževalo, se je njihovu vabilu odzvalo zelo veliko Slovencev. Prihiti so v Slovensko vas od vseh strani, da se skupno z lanuški Slovenci povesele ob njihovih dosežanjih lepih uspehih, ko so si lepo uredili in si urejajo še vedno naprej svoje naselje, ki se tudi uradno imenuje Slovenska vas, kako s tem širijo sloves in dobro ime slovenskega človeka pri oblasteh in domačinih, kako so nedavno dosegli, da so z ustanovitvijo slovenske vikarije dobili v Slovensko vas tudi slovenske duhovnike, ki sedaj vrše dušno pastirstvo v vsem tem naselju in kako so si končno postavili z velikimi napori in žrtvami tudi lep društveni dom, v katerem se bo sedaj lahko nemoteno razvijalo vse versko, društveno, organizacijsko in prosvetno življenje slovenskega naselbine v Lanusu.

Prihod škofa g. dr. Gregorija Rožmana je bil napovedan za pol deveto uro. Že pred to uro so bili rojaki zbrani pred društvenim domom. Ko je prišel Prevzvišeni v spremstvu dekana teol. fak. v Adroguetu g. dr. Ignacija Lenčka, so ga ob slavlolu s pozdravnim napisom sprejeli in pozdravili člani odbora Društva Slovenska vas z g. Janezom Lužovcem na čelu. Tople pozdravne besede sta škofu izrekla v pozdrav tudi slovenski fant in dekle v narodnih nošah.

Prevzvišeni se je nato podal v kapelo, ki je v prvem delu društvenega doma. Kmalu se je vrnil v ornatu pred dom ter je nato izvršil blagoslovitvene obrede. Pri blagoslovitvi doma sta botrovala g. Marija Gorše in g. Ignacij Glinšek. Botra g. Marija Gorše je po blagoslovitvi doma prerazela slovenski trak, s katerim je bil pregrajen vstop v dvorano društvenega doma. Prevzvišeni se je nato

Plečnikovo delo je ogromno. V tem kratkom sestavku vsega niti naštetih ni mogoče. Razširjeno je po vsej Sloveniji, Ljubljana je naravnost muzej Plečnikovega umetnostnega ustvarjanja. Napravil je načrte za preureditev cerkve Sv. Jerneja v Šiški, sv. Krištofa za Bežigradom, v Ljubljani je njegova šišenska frančiškanska cerkev, ureditev Tivolija, Rimske ceste in Rimskega obzidja, Cojzove ceste, okolica Šentjakobske cerkve. Trimostovje, Zale pri Sv. Križu, poslopje Tehnične fakultete v Ljubljani, ureditev Kongresnega trga, ureditev Vegove ulice in spomenik Ilirije, palača Vzajemne zavarovalnice, ureditev parka in fasade pri Glasbeni Matici s spomeniki slov. glasbenikov, dom služkinj v Šiški, ureditev okolice pri cerkvi sv. Florijana v Ljubljani, spomenik Lundra in Adamiča ob stolnici v Ljbl., vrtnarska ureditev gradu v Ljbl., nagrobni spomenik nadškofa Jegliča, cerkev sv. Mihaela na Barju, nagrobna plošča za dr. Korosca na Navju, veliki oltar v biv. cerkvi sv. Jožefa, regulacija osrčja Ljubljane.

V teh letih je izdelal brez števila načrtov za razne cerkve v Sloveniji, na Hrvaškem in Srbiji. V Sloveniji n. pr. načrte za novo Magdalensko cerkev v Mariboru, ureditev znane cerkve v Bogojini v Prekmurju je njegovo delo. Poleg tega je napravil veliko načrtov za razne orlovске prapore in zastave prosvetnih društev ter raznih cerkvenih bratovščin, načrte za kelihe, ciborije, moštance, načrte za ureditev raznih mest in trgov po Sloveniji, za razna javna poslopja in privatne hiše, nagrobne spomenike, ilustracije raznih del, naslovnih strani itd. itd. V inozemstvu je največje njegovo delo že omenjena ureditev gradu Hradčani v Pragi, slaven je postal tudi z raznimi stavbami, zlasti cerkveni, ki so jih po njegovih načrtih postavili na Dunaju in v Pragi.

Tisti, ki so v teh letih prišli iz domovine sem, so nam pripovedovali o zadnjih Plečnikovih umetninah. Navajali so ureditev letnega gledališča pri Križankah v Ljubljani ter naglašali, da je to tako genialna zasnova in ureditev vsega prostora, da predstavlja Plečnikovo labodjo pesem.

In v vseh teh številnih umetninah, ki so raztresene, ne samo po Sloveniji, ampak tudi po vsej jug. državi in tudi izven domovine, bo največji sodobni slovenski genij živel večno življenje.

Škofova maša in birma

Prevzvišeni je takoj pristopil k oltarju v zasilni kapeli v društvenem domu. Asistirala sta mu č. gg. direktor Anton Orehar in dr. Ign. Lenček, na kora je pa zelo lepo pel slovenske cerkvene pesmi lanuški slovenski cerkveni pevski zbor pod vodstvom pevovodje g. Mirka Špacapana.

Po evangeliju je imel škof g. dr. Gregorij Rožman globoko zasnovano pridigo. Govoril je zopet o družini, ki jo je Bog ustvaril, omenjal prvi Jezusov čudež, ki ga je storil prav na slavnosti ob ustanovitvi nove družine v Kani Galilejski, govoril o čudežih, ki jih Bog ustvarja v človeških dušah in zlasti o trdnosti v molitvi ter stanovitnosti v veri in njenih naukih, ki so moderni za vse čase.

Po sv. maši je bila birma slovenskih otrok. Ta zakrament je Prevzvišeni podelil 45 slovenskim otrokom iz Slovenske vasi v Lanusu. Vsem birmancem in birmankam je škof g. dr. Rožman končno podelil še zadnji birmanski blagoslov.

Pozdravna akademija škofu dr. Rožmanu

Po končanem sv. opravilu in birmi slovenskih otrok je bila v društveni dvorani pozdravna akademija slovenske mladine iz Lanusa škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Ko je Prevzvišeni vstopil med rojake v dvorano, so ga vsi sprejeli in pozdravili z navdušenim ploskanjem. Prevzvišeni se je za pozdrave ljubeznivo zahvaljeval. Pred začetkom akademije se je pozdravljal in rokoval z rojaki ter se v razgovoru z njimi zanimal za njihovo delo, njihove družine in življenje, otroke je pa blagoslavljal z znamenjem križa na čelu.

Slavnostno akademijo je začel predsednik Društva Slovenska vas g. Janez Lužovec s pozdravnim nagovorom. V njem je naglašal, da slavi slovenska skupnost v Slovenski vasi v Lanusu svoj veliki praznik, ki ima globok po-

ARGENTINA

Dr. Juan T. Lewis, predsednik Nacionalnega odbora argentinske Krščansko-demokratske stranke je z ozirom na nedavni predlog "neodvisnega katoličana" notarja dr. Horacia Marca naj bi se vsi katoličani za volitve združili in enotno nastopili, izjavil, da krščansko demokratska stranka odklanja podporo tistim, ki nameravajo v imenu vere ustanavljati politične bloke. Dejal, da se ta stranka pri prihodnjih volitvah tudi z drugimi političnimi skupinami ne bo vezala, ampak bo šla samostojno z lastnimi kandidati na volitve.

V Argentino je pred dnevi prispela nova skupina madžarskih beguncev. V pristanišču so jih lepo sprejeli.

Juan Manuel Fangio, mednarodni avtomobilski prvak, je pri zadnjih avtomobilskih dirkah v Argentini dobil peto veliko nagrado argentinske republike.

Finančni minister je časnikiarjem dal izjavo o likvidaciji Instituta za socialno akcijo in obeh vej peronistične stranke. Premičnine in nepremičnine omenjenih ustanov prejšnjega režima, katerih vrednost gre v milijone pesov, so pripadle raznim državnim ustanovam.

Vlada je odobrila obsežen načrt za graditev novih hidro in termoelektričnih central, za postavitev daljnovodov, za graditev novih jezov za namakanje polj ter za regulacijo rek. Za vsa ta dela je določen kredit tri milijarde in 940 milijonov pesov.

Hranilne vloge v argentinski poštni hranilnici so po zadnjem sporočilu te denarne ustanove dosegle višino nad 4,500 milijonov pesov.

V vladni palači je bila pred dnevi konferenca za ublažitev stanovanjske krize. Sklenjeno je bilo, da bo Hipotekarna banka začela v velikem obsegu z zidavo ljudskih stanovanj, da bodo na ta način izginila "mizerna naselja". V ta namen bodo oblasti samo v mestnem delu Saavedra v Bs. Airesu 16 ha zemljišča.

V Argentini se je mudila več dni na prijateljskem obisku brazilska letalska misija. Brazilski letalci so bili sprejeti tudi pri predsedniku republike. Njim na čast je bilo tudi več pogostitev.

V Argentinski letalski družbi so bili daljša gremialni spori. Oblasti so razglasile, da je vse osebe te letalske družbe mobilizirano, ker je stavka osebja že ogrožala normalen razvoj letalskega prometa.

Preizkovalna komisija v Glavni delavski konfederaciji C.G.T. je objavila poročilo o svojem delu. V njem navaja, da je ugotovila velike nepravilnosti. Po njeni ugotovitvi je ta ustanova pod prejšnjim režimom porabila za razne pogostitve, bankete ter za razna darila nad 91 milijonov pesov.

Poročilo o denarnem stanju republike za mesec november 1956 navaja, da se je stanje zlata in deviz v Centralni banki zmanjšalo za 123 milijonov pesov.

Dr. Manuel Ordoñez, prvak Krščansko demokratske stranke v Argentini, je sporočil vodstvu stranke, da izstopa iz vodstva stranke. V pismu navaja, da bo v bodoče za stranko delal kot navaden član in meni, da bo to njegovo delo bolj koristno". Dr. Ordoñez je bil med ustanovitvi Krščansko demokratske stranke ter je to stranko zastopal tudi na vseh dosed. mednarodnih krščansko demokratskih kongresih.

Vodstvo kršč. demokratske stranke je poslalo predsedniku republike generalu Aramburuju spomenico, v kateri zahteva čimprejše imenovanje ministra za ministrstvo za delo. Kot znano je ta resor že več mesecev nezaseden.

Komisarska uprava v Glavni delavski konfederaciji je objavila sporočilo, da si je na področju Bs. Airesa že 200 sindikatov izvolilo redne odbore.

V provinci San Luis bodo dokončali v kratkem namakalne naprave, s katerimi bodo dovajali vodo na površino 3.600 ha zemljišča.

Med radikalnimi skupinami so še naprej razgovori, da bi prišlo do združitve med njimi. Je pa malo verjetno, da bi do tega prišlo in zato ni izključeno, da bodo šle te skupine ločeno na volitve s svojimi kandidati tako za predsedniške volitve, kakor tudi za volitve poslancev in senatorjev ter občinskih odborov.

men v trojnem smislu. Prvič: Med Slovence v Lanusu je prišel kljub veliki vročini prevzvišeni škof g. dr. Rožman. Vsi so ponosni nanj, ponosni na njegove velike žrtve za vse rojake in so mu globoko hvaležni za blagoslovitev slovenskega doma. Drugič: V blagoslovljenem domu se bo slovenska mladina izobraževala v katoliškem in narodnem duhu po Slomškovem navodilu: "Sveta vera bodi (Nadaljevanje na 4. strani)

Novice iz Slovenije

V Ljubljani je po zadnjih poročilih hudo zbolel pisatelj dr. Ivan Pregelj. Notar Bartol pa je umrl.

Pod okriljem Foto-kinoamaterske zveze je bila novembra meseca v Ljubljani IV. mednarodna razstava umetniške fotografije. Skupno je razstavljalo 255 umetnikov iz 31 držav 432 slik. Prvo skupinsko nagrado je dobil madžarski fotoklub iz Šopronja, med posamezniki so pa prvo mesto prisodili Nemcu Karlu Boeseju. Drugo nagrado je dobil Francoz Menard in Malažec Soo Boom. Od slovenskih razstavljalcev sta bila na grajena Ivan Marenčič in Slavko Smolej.

Po slovenskih listih je še vedno jadenje zaradi lanske izredno slabe turistične sezone. Sedaj so le prišli do spoznanja, da so bili za to krivi sami, ker so nastavili previsoke cene po gostinskih obratih. Z njimi so mislili, da bodo tujcem pobrali čim več mogoče tujih deviz. Tuji so n. pr. lani poleg visokih cen po hotelih morali plačevati še dnevno po 140 dinarjev takse. Odgovor inozemcem na ta titovski napad na njihove žepe je bil tak, da so hoteli po jugoslovanskih letoviščih ostali prazni.

V Sloveniji je kot znano precej rudnikov z boljšim in slabšim premogom. Pred komunisti ga ni nikdar primanjkovalo. Sedaj pa se dogaja, da ga ne izkopljejo zadosti in pomanjkanje premoaga čutijo najbolj bolnišnice.

"Za zasluge v izgradnji socializma" so za dan republike v novomeškem okraju odlikovali 36 ljudi. Odlikovancem je odlikovanja pripenal predsednik okrajnega ljudskega odbora Franc Pirkovič.

Društvo Slovenskih književnikov je razdelilo nagrade za leto 1956. Prvo nagrado 100.000 pesov je prejel Ivan Minatti za pesniško zbirko "Pa bo pomlad prišla", Boris Pahor je dobil za svoj roman "Vila ob jezeru" 50.000 din, in Ferdo Godina za zbirko svojih novel "Krivda Jarčekove Kristine" 50.000 din. Komisijo za podelitev društvenih nagrad so sestavljali Božidar Borko, Vladimir Kralj, France Novšak, Cene Vipotnik in Ciril Zlobec.

V Zagrebu je umrl znani hrvatski odvetnik dr. Ivo Politeo. V predvojni Jugoslaviji je navadno branil predsednika HSS dr. Vladka Mačka pred sodiščem za zaščito države, pod komunisti pa zagrebškega nadškofa kardinala dr. Stepinca.

Janezi so se sedaj že precej zbrihtali. Vedno bolj se zavedajo, da neizrabljeni denar, ki leži tudi samo krajšo dobo doma, ne prinese prav nobene koristi. Tako sedaj že marsikdo pomisli: "Obrok za lot, stroj ali hišo, mi zapade šele čez mesec ali pa dva. Denar imam pa že sedaj pripravljen. Naložim ga torej za ta čas pri "PROMET", S.R.L., Buenos Aires, 25 de Mayo 533/30 (Edina družabnika brata Krištof) na lepe obresti". Rečeno, storjeno. In ob dogovorjenem času ima Janez poleg svojega denarja za plačilo obroka, še par stotakov obresti v žepu.

Dne 22. decembra, t. j. na dan jugovojške, so izročili prometu novo žel. progo Savski Marof-Kumrovec. To progo je gradila vojska. Dolga je 40 km in predstavlja prvo stopnjo v gradnji nove železniške zveze med Mariborom in Zagrebom, ki bo za 30 km krajša kakor sedanja. Istočasno z graditvijo te proge, ki teče po dolini Sotle, regulirajo tudi to reko, ki vsako leto ob poplaval povzroča veliko škodo po poljih.

Komisija za televizijo pri Zveznem izvršnem svetu je določila osnovne zamisli izgradnje televizijskega omrežja v FLRJ. Sklenjeno je bilo, da se televizijsko omrežje zgradi na podlagi enotnega jugoslovanskega televizijskega programa s esredišči v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, kasneje pa morda tudi v Skoplju, Sarajevu in Titogradu. Ljubljanska televizijska postaja bo obsegala področje s približno 300.000 prebivalci.

Ob zadnji aretaciji komunističnega upornika Milovana Djilasa so mu organi komunistične policije zaplenili tudi vse rokopise. Inozemski častniki vedo povedati, da je Djilas pisal zgodovino jugoslovanskega komunizma. V tej zgodovini je gotovo precej stvari, ki sedanjim komunističnim nasilnikom niso pogodi, po so mu zato sedaj odvzeli "obtežilni material".

V Ljubljani je izšel "Ljubljanski vodnik". Namenjen je kot priročnik tako domačim, kakor tudi inozemskim turistom.

V Ljubljani je bil občni zbor Društva pravnikov. Predsednik društva dr. Teodor Tomineš je navajal, da se je število članov v zadnjih dveh letih povečalo za 10%, da pa vendar v društvo še niso zajeti pravniki iz gospodarstva in upravnih služb. Društvo ima 10 podružnic in 18 poverjenikov. Pri volitvah je bil znova izvoljen skoro ves dosedanji odbor z dr. T. Tomineškom na čelu. Podpredsednik je dr. Vladimir Grossmann, tajnika sta Mirko Hočevar in Jože Pernuš, blagajnik pa dr. Rastko Močnik, ki je obenem tudi glavni urednik "Pravnika".

Umrli so. V Ljubljani: Maks Menart, major ljudske milice, Marija Albreht, roj. Šuster, Jože Casar, krojaški mojster, Frančiška Čampa, roj. Krže, Ana Primožič v Ljubljani, Ema Mrvar, roj. Marolt, Ivanka Suhadolnik, upok. Tob. tov., dr. Ivo Umnik, Stana Čepelnik, roj. Kotinsek, Eva Lukan, roj. Taupe, Mirko Peryanje in Karel Čuk, zlatomašnik in župnik v p. v Kranjski gori, Josipa Stegenšek, učit. v p. v Laškem, Marija Vrečko v Šoštanj, Alojz Ulčar, upok. v Jesenicah, Franc Mrakič, trafikant v Mariboru, Franc Hrovat, pos. v Krški vasi, Karolina Goederer v št. Vidu nad Ljubljano, Angela Caharija v Polju, Antonija Knaflič v Sladki gori, Mila Simonšek v Celju, Franc Kokalj, pek. mojster v Polju, Jernej Pirnat v Jaršah, Stanislav Jenko v Zg. Piričah, Franc Hromec, kovaški mojster v St. Jakobu ob Savi, Metka Jerala, roj. Ženna na Bledu, Marica Salaba, roj. Vranjek, učit. v p. v Mariboru.

BOGOSTRUNSTVO V GORIŠKI STOLNICI

Sredi decembra so neznani storilci vlomili v goriško stolnico. Škodo, ki so jo pri tem povzročili, in veliki greh bogostrunstva, ki so ga zagrešili, je "Kato-liški glas" popisal takole:

Kaj so odnesli? Zlatnino pri svetogorski M.B.? Res, podobe svetogorske Marije ni več na mestu. Sredi presbiterija leži ta okvir in podoba brez dragoce-nih okrasov, ki so jih verniki Mariji poklonili. So tatovi odnesli še kaj? Zunanji vhod v zakristijo je založen s stolicami in zaprt z zapahom, notranji je odprt. V prvi zakristiji so predali odprti, toda kelihi so na mestu. V drugi zakristiji, v oni kanonikov pa se nudi žalosten pogled: predali odprti, na dolgi omarni mizi pa stoje razloženi po vrsti podstavki kelihov brez kupe, kakor obglavljeni vojaki. Sedem jih je, osmega so odnesli celega, devetega so pustili nedotaknjena, Bog ve zakaj.

Bo nesreče konec? Kje so ključki do zakladnice? Na običajnem mestu jih ni. Tudi to! Zakladnica. Steklene omare so zevale skoro prazne, iz njih so izginili vsi najlepši in najdragocenejši predmeti. Pozneje so ob natančnejšem pregledu ugotovili, da so tatovi odnesli tri pastorage (škofovske palice), med njimi onega iz kristala iz 12. stol., ki je bil edinstvena redkost. Zanj so že pred prvo vojno ponujali Angleži 25 tisoč zlatih šterlin tedanje valute. Dalje lepi pastoral, dar Marije Terezije goriški stolni cerkvi, ter še tretji, ki so ga nadškofje rabili od posebno slovesnih priložnosti. Izginil je tudi dragoceni pontifikalni servis, dar grofov Nygean, ves iz zlata. Najlepših mašnih paramentov, onih Marije Terezije, tudi ni bilo več. Toda najhujše je bilo to, da je izginil doprnski kip-relikviarij sv. Mohorja, krasno zlatarsko delo iz konca 15. stol., ves preoblečen v srebro, ter prav tako doprnski kip sv. Felicite, ki so mu pa samo strgali srebrno preobleko. Doprnski kip sv. Mohorja je bil umetnina, da mu ni bilo para v evropskih zakladnicah. Cenili so ga na 50 milijonov lir. Vse to je izginilo v eni noči na tako brezvesten način. Pozneje so sicer paramente Marije Terezije zopet našli zvite in zmecane v ropotarnici pod korom, tam so našli tudi razitine kipa sv. Mohorja ali brez umetne srebrne preobleke, v kateri je pravzaprav bila vsa umetniška vrednost kipa.

Tako je v eni sami noči goriška stolna cerkev doživela eno svojih največjih tragedij, ko se je skoro spraznil njen zaklad, ki je bil njen ponos in njena slava.

Slovinci v Argentini

Razstava kiparja Ahčina v Tandilu

Na povabilo Narodnega muzeja v Tandilu je akademski kipar France Ahčin prenesel svojo razstavo, ki jo je priredil v decembru v Buenos Airesu, v Tandil. Razstava njegovih del je bila v Narodnem muzeju v Tandilu odprta s pristržno slovesnostjo 7. januarja letos in bo ostala odprta do konca meseca. Narodni muzej v Tandilu je že odkupil eno Ahčinovo skulpturo za zbirko, tamkajšnje časopisje pa je v obširnih član-

Skvarčevi mami v spomin

V nedeljo, 20. januarja, smo na pokopališču v San Justo pokopali gospo Marijo Skvarčo, roj. Malavašič. Velika udeležba Slovencev pri pogrebu je dokazala, da so jo ljudje radi imeli in spoštovali.

Rajna Skvarčeva mama je bila rojena 23.5.1892 v Rovtah pri Logatcu. Nekaj mesecev po svojem 20. letu se je poročila (2. oktobra 1912) in prišla v šent Jošt nad Vrhniko. Ta župnija slovi po svojih poštenih, odločno katoliških možeh in dobrih, vernih krščanskih materah.

Ena izmed teh je bila tudi rajna

Skvarčeva mati. Podarila je življenje 12. otrokom. Posestvo in gostilna sta ji dali mnogo dela. Vendar ni nikoli zanemarjala svoje najvažnejše naloge — vzgoje otrok. Vzgajala jih je bolj z molitvijo in zgledom ko z besedo. Kakor sveča, ki sebe poživa, da drugim daje svetlobo, tako je tudi Skvarčeva mati sebe pozabljala, da se je mogla popolnoma žrtvovati za družino, za moža in svoje otroke.

Rajna Skvarčeva mama je bila tudi ena izmed tistih velikih slovenskih žen in mater, ki so v boju proti brezbožnemu komunizmu žrtvovala del sebe, svojo lastno kri, svoje sinove. Komunisti so ji umorili kar štiri sinove. Štiri strašne meče so ji zasadili v njeno materinsko srce. Med sinovi, ki so padli, je imel

kih pisalo o razstavi. Akademskemu kiparju G. Francetu Ahčinu k lepemu uspehu čestitamo.

OSEBNE NOVICE

Poroka. V cerkvi Lurške Matere božje v Quilmesu sta se dne 19. januarja 1957 ob 21. uri zvečer poročila g. Remigij Milko Terčič in gđc. Jorgelina Lidija Romano. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova.

LOURDES

Nesreča. Preteklo sredo zvečer se je Lojzek Glavič, sin uglednih slov. starih naseljencev, vračal kakor vedno z motornim kolesom od dela. Ko je hotel križati žel. progo FCG Urquiza, je k sreči še do časa opazil prihajajočo derezino, kateri se je lahko samo toliko izognil, da je skočil z motorja. Pri tem si je zlomil levo roko in se tudi sicer malce poškodoval. Želimo mu čimprejšnjo ozdravitev.

Vsak teden ena

KAJ MARAM, DA NIMAM...

Kaj maram, da nimam srebra, ne zlata, ljubezen goreča tud nekaj velja! Kaj maram, da nimam prekrasnih oblek, zvestoba naj mene odeva na vek!

Kaj maram, da nimam na hribu gradu, v hišici nizki še več je miru! Kaj maram, da nimam po zimi cvetic, saj cvete mi vedno nedolžnost iz lic.

Kaj maram, da nimam obilo blaga, ne hodim po svetu, sem rada doma! Kaj maram, da v dar mi ni prstan že zlat, še lože brez njega grem delat in spat.

Kaj maram, da nimam ne rek, ne morja, ne bo mi po vodi ljubezen ušla. Kaj maram, da nimam ne gor, ne planin, samo, da moj ljubček slovenski je sin.

eden maturo in je nameraval postati duhovnik. Toda ta težka, velika izguba Skvarčeve mame ni zlomila. Gospodov križ in žalostna Mati božja sta bila vir njene moči, njene tolažbe in njenega upanja.

Ko so komunisti začeli prodirati v Slovenijo, je s svojo družino zapustila svoj dom in šla v begunstvo. Mónico, Senegalia, Barleta v Italiji so bili kraji, kjer je v taboriščih s svojo družino živela, molila, delala in trpela. V begunstvu in izseljenstvu je ostala zvesta družini, Cerkvi in svojemu narodu.

Toda ni ji bilo dovolj, da je ostala sama dobra. Želela je, da bi bile tudi druge slovenske matere in žene v Argentini zveste veri in domovini. Zato je tiho in nesebično delala apostolsko. S svojim zgledom je posebno vabila slovenske žene h Kristusovi daritvi, katere se je vsak dan udeleževala. Bog ji je za njeno velikodušnost dal tudi izredno plačilo — sina Lojzeta, bogoslovca v slovenskem semenišču v Adrogué. Njegove nove maše, ki bo drugo leto, ni sicer dočakala na zemlji, zato se je bo toliko bolj v večnosti veselila.

Po njej žalujejo: njen mož, ki je z njo delil skrb za družino, vdano in junaško prenašal izgubo štirih sinov in doma; žalujejo tudi njeni sinovi: Lojze, Marjan, Marko in hčere: Marija, Manca, Terezija in Bernardka. Vse naj tolaži zavest, da so se le za nekaj časa ločili od svoje matere. V večnosti jih zdaj pričakuje in prosi Boga, da bi srečno prišli za njo tja, kjer ni več ločitve, nič več solza, zdihovanja in žalovanja.

Blaga, zvesta in vzorna slovenska žena in mati, počivaj v Gospodovem miru! G. M.

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(20)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

"Oh, ne storite tega," svári Duran, ki je prišel z novo pijačo. "Ne spodobi se to mestnemu zdravniku".

"Nisem navsezadnje samo "vaš padar". "Nejevoljna melanholična senca spreleti Dežousov bledi, toda še vedno mladeniški obraz. Napisal sem nekaj odločujočih stvari in šele zadnjo jesen mi je univerza v Montpellieru ponudila profesuro neurologije. Montpellier, to ni malenkost v medicinskem svetu, kakor veste, gospodje. Ponudbo sem odbil, ker sem že ves zasidran v Lourdesu. Toda tako zasidran pa vendar še nisem, da se ne bi zanimal za redki patološki slučaj..."

"Po vaših mislih gre tu za duševno bolno?" vpraša Dourout napeto.

"Nimam pravice do diagnoze," odvrne zdravnik previdno. "Sicer po vseh norišnicah tékajo paranoiiki, ki imajo prikazni, toda ker malo astmatiko precej dobro poznam, ji ne bi mogel take brutalne obolenosti kar tako prisoditi.

"Torej katalapsija, mesmerisirtizem, histerija," vsiljivo vprašuje Dourout dalje.

"Preveč trdna vprašanja so to za še negotova dejstva, monsieur procureur.

Najprej bomo ob priliki pacientinjo med napadom natančno opazovali... Kakor slišim, bo dva cela tedna hodila k Massabielli..."

Cesarski javni tožilec si je napravil v beležnico kratko opazko.

"Zelo bi vam bil hvaležen, spoštovani doktor, če bi dobil avtentično poročilo o vaši preiskavi."

"Zakaj ne," reče Duzous odhajaje. "Saj pridem vsak dan za hip v kavarno in svojih odkritij pred gospodi ne bom skrivaj."

Hyacint de Lafite je dolgo molčal in strmel v hipermoderno svetlo Duranovo petrólejo.

"Zdi se mi," reče nenadoma, "da so vsi gospodje prezrli nekaj bistvenega. Resničnega problema ne predstavlja mala vizionarka, temveč velika množica, ki ji sledi..."

Ravno ob štirih popoldne prinese šivilja Peyret marijansko obleko Elize Latapie, ki jo je po meri prenavedila za Bernardko. In sedaj se Soubirousova prvič ogleduje v vsej velikosti v velikem zrcalu. Peyretova poklekne pred njo, da bi ji pravilno uredila satinove gube.

"Nisem mislila, da si lahko tako mič-

na," je rekla, premagujoč svojo kritično naravo.

Dobra Millet pa je bila polna odkrite navdušenosti nad spremembo barškega otroka v Marijinega, kar je pripisovala sama sebi.

"Si'ka," je vzklíknila. "Naša mala za-maknjenka je res prava slika. Treba bi jo bilo litografirati..."

Bernardka, vsa zardela, se je ogledovala kakor čudovito feto morgano. Nemirna je bila, ker do te ure ni vedela, kakšna je prav za prav v celem. V Cachotu so imeli samo četverooglato črepinjo in nobenega uporabnega zrcala. Bernardka pozna bolj natančno postavbo, obraz, obleko in vse posameznosti Gospe kakor samo sebe. Mogla bi reči, da je zanjzo Preljuba v votlini manjša "prikazen", kakor je njena lastna podoba v zrcalu. Ob zavesti popolnoma nepoznane časti ji srce nemirno bije. Čuti plašno očarljivost in ugodno toploto. Ali bo Gospa lepo obleko opazila, ali bo zapazila tancico iz tila, modri pas in sploh podobnost v obleki? Oh, Gospa zapazi vse. Toda, ali ji bo všeč? Najraje bi Bernardka takoj stekla k Massabielli, da bi se pokazala. Napravi nekaj korakov in se obrača pred zrcalom. Godi ji, da je videti tako dekliška. Noče več obleči starega krila in razpranega kapuleta. Studii se ji vse to. Kaj bodo rekli mama in Marija in Jeanne Abadie, če se jutri prikaže med njimi kot nova Bernardka?

Gospa Millet poišče v svojih neštevilnih, lepo zavitih škatljah umetniško belo rožo ter jo pripne z zlato iglo deklic na prsi. Bernardka mora tiho vzklíkni-ti, tako lepo je vse to in novo. Ne more se odtrgati od zrcala. Šele tema konča njeno veselje.

Potlej sedi Bernardka (spet prvič v življenju) v resnični obednici za resnično belo pokrito mizo, pred resničnim obedom. Filip servira v rokavicah imenitno juho, posttrvi z maslom in penasto sladko jed, ki je Bernardka sploh še nikoli ni jedla. Zraven pije belo burgundsko vino, ki prijetno pika v jezik. Gospa Milletova veliko da na dobro kuhinjo, kot vsi ljudje, ki jim je življenje izpolnilo le malo sramežljivih želja po veselju. Antonija Peyret, ki se ji je posrečilo zavoljo neutrudnega klepetanja ostati pri jedi, je ostro opazovala Bernardkino vedenje. Pričakovala je, da se bo nevezgajena stvar onegavila in ne bo znala ravnati z vilicami in nožem. Toda Bernardka je delala vse brez graje, skrbno opazovala vsak gib drugih in Filip se je čudil, ker je znala zajemati iz sklede kakor prava dama. To je v šivilji znova vzbudilo sumnjo od jutra, da je namreč dekle docela dognana in zvita pretkanka, in da za maslo zaspane ravnodušnosti lepo skriva svoje zločinske talente. Antonija Peyret, hčerka sodnega eksekutorja, je potrebovala dve leti, da se je naučila dostojnega vedenja v

odličnih hišah kot so Laf'tova, Milletova in Cénacova. Ta smrklja se je tega naučila v nekaj minutah.

"Kje si se naučila lepega vedenja, Bernardka," je zvito poizvedovala šivilja in pri tem svojo nekoliko v'jšjo levo ramo porinila skoraj do ušes.

"Svojim da Gospod v spanju, draga Peyret", pripomni gospodin'ca. Po teh besedah se šivilja znebi nezaupanja in sovrážnega razpoloženja. Milletova, brezdelna, otročja, stara ženska ni videla na dekletu nič neumnega. Antonija Peyret je dovolj poznala svojo dobrotnico, da je vedela, da mora iti z njenimi pretiranostmi, če si hoče ohraniti njeno dobroto. Na srečo je bila gospa dobre volje in pozabljiva. Končno je bila Bernardka rešena. Gospa Millet jo je sama peljala v sobo občeževane nečakin'e, kjer je našgala razkošno število sveč, ji vse razkazala in razložila, kakor v muzeju, postavila na mizo škatljo sladkarij in jo za slovo s solzami objela: Sedaj je Bernardka sama, tudi prvič v življenju, zakaj še nikoli ni imela svoje sobe. Samota se ji zdi najbolj osrečujoč zaključek bogastva. Kakor da bi ji nekdo snel težak oprtnik z ramen. Takoj stopi do zrcala, ki ga je uporabljala Eliza Latapie, da bi se mogla do siteda nagledati, kako se ji poda marijanska obleka. To je trajalo dolgo, dolgo. Sele potlej je segla po svoji beli culi, ki jo je vedno nosila pri sebi in katero je vsak

SLOVENSKO SLAVJE V LANUSU

(Nadaljevanje z 2. strani)

nam luč, materni jezik bodi nam ključ do edine zveličavne in narodne omike." Tretjič je nedeljski dan pomemben za Slovence v Lanusu tudi zaradi birme. S prejemom tega zakramenta so birmanci in birmanke postali borbeni člani Kat. Cerkve. Sveti Duh naj bi razsvetljeval stalno slovensko mladino, da ne bi zašla na kriva pota.

Sledili so trije ljubki prizorčki, ki so jih izvajali lanuški otroci pod naslovom "Naša mladina pozdravlja svojega nadpastirja". Nastopi otrok so vedno lepi in človek jih je vedno vesel. Tudi teh smo bili in smo bili zanje res hvaležni gđ. Zdenki Virantovi, ki se toliko trudi s slovensko mladino v Lanusu.

Otroci so korajžno nastopali, z doživljem deklamirali in lepo peli. Zato so bili deležni tudi navdušenega aplavza. Prvi prizorček se je nanašal na mladostna leta našega škofa. Pa tudi ostali program je bil ves njemu posvečen. Izražal je veliko ljubezen slovenske mladine do svojega škofa, na drugi strani pa tudi globoko in pristržno zahvalo slovenske mladine za ljubezen, ki je prav ona v tako veliki meri deležna z njegove strani. Slovenska mladina je prevzvišenemu izročila tudi lep duhovni šopek.

Prevzvišenega je nato pozdravil č. g. Janez Petek, CM, vikar slovenske vikarije v Slovenski vasi. Pozdravil ga je v imenu vernikov novoustanovljene vikarije. Omenjal je da je z ustanovitvijo samostojne duhovnije Slovenska vas napravila velik korak naprej. Napovedal je, da bodo v kratkem začeli z gradnjo kapele Marije Kraljice, kateri bo dodana manjša kapela Brezjanske Marije. V domu pa, ki je sad dela požrtvovalnih vaščanov, se bo slovenska mladina, pa tudi odrasli prosvetno in kulturno vzgajali in bogatili. Tako bodo naši ljudje versko in kulturno utrjeni laže kljubovali slabemu vplivu okolja ter se versko in narodno ohranjali.

Svoj govor je zaključil z željo, naj bi slovenski dom še bolj povezal vse rojake Slovenske vasi med seboj, obenem pa z vso slovensko skupnostjo v Argentini.

Za č. g. vikarjem Janezom Petkom je stopil na oder č. g. direktor Anton Orehar. Opravičil se je, da zaradi zadržanosti na popoldanski prireditvi ne bo mogel biti. Lanuškim Slovincem iskreno čestita k postavitvi slovenskega doma ter želi naj bi se versko in prosvetno delo tako vršilo, da bo tudi v bodoče povezano med seboj, kakor je sedaj v tej dvorani, ko je na eni strani oltar, na drugi pa oder za svetne prireditve. Novi dom naj služi tudi še tesnejši povezavi rojakov v samem Lanusu, pa tudi z vso ostalo slovensko skupnostjo v Buenos Airesu in v vsej Argentini.

Po govoru č. g. direktorja Oreharja je lanuški Slovenski cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. Mirka Špacapana zapel dve pesmi in sicer Vodopivčevo "V spevih radostnih" in Aljažovo "Slovenska zemlja". Žel je splošno odobranje.

Ko je stopil na oder škof g. dr. Gregorij Rožman je vsa dvorala navdušeno zaploskala. Prevzvišeni se je zahvalil za pozdravno akademijo. Zlasti je bil vesel

duhovnega šopka slovenskih otrok. V njem je bilo lepo število sv. maš, sv. obhajil, rožnih vencev, odpovedi in žrtvic. V nadaljnjih izvajanjih je lanuškim Slovincem čestital k lepemu dnevu, ki so ga doživeli ob blagoslovitvi slovenskega doma. Naglašal je važnost in pomen takih domov za narodno ohranjanje slovenskega življa ter je na primerih iz Severne Amerike pokazal, da so se v mestih, kjer so imeli tam rojake, ki svoje slovenske domove narodno dalje ohranjali. V te domove še danes zahajajo otroci slovenskih staršev, čeprav dostikrat sami slov. jezika več ne znajo. Zavedajo pa se, da so otroci slovenskih staršev. To je gotovo pozitivna stvar. Slovincem v Lanusu, ki imajo stavbišča v Slovenski vasi, priporoča, naj si na njih postavijo hišice, da se bo Slovenska vas številčno še ojačila. Omenjal je tudi važnost slovenske vikarije v Slovenski vasi ter izrazil željo, naj bi vedno v tem kraju delovala vsaj dva slovenska lazarista in to tudi tedaj, če bi se razmere kdaj spremenile, da bi se ljudje lahko vrnili domov. Tu jih bo vedno ostalo še dosti in zanje bo moral biti v verskem pogledu preskrbljeno.

Končno je vsem Slovincem polagal na srce naj se imajo med seboj radi. Če pride kdaj kje do kakega krega, je treba storiti vse, da pri tem do greha ne pride. Nikdar prepir ne sme iti tako daleč. In nikdar ne sme biti v škodo skupnosti. Vse prosí naj se dajo voditi Božji Previdnosti, pa bo vedno vse prav.

Izvajanja in očetovske nasvete škofa g. dr. Rožmana so vsi sprejeli z burnim odobravanjem.

Škof dr. Rožman birma argentinske otroke v Hladnikovi fari

Po slavnostni akademiji se je prevzvišeni podal v hišo, v kateri je v Slovenski vasi sedež slovenske vikarije. Opoldne pa je bil na kosilu v lepem Goršetovem domu.

Popoldne je Prevzvišeni obiskal g. župnika Janeza Hladnika v njegovi bližnji fari sv. Jožefa ter je v njej podelil zakrament sv. birme nad dvesto argentinskim otrokom. Na to slovesnost so prihiteli domačini v velikem številu.

Družabna prireditev v slovenskem domu

V novo blagoslovljenem društvenem domu ter na prostem prirejenem veseličnem prostoru je bila popoldne večer prijetna družabna prireditev. Tudi nanjo je prišlo veliko rojakov. Ko je Prevzvišeni opravil birmovanje v bližnji Hladnikovi fari, je na njo prišel tudi on. Rojaki so ga v svoji sredini znova toplo pozdravili.

Zatem so se pa vrstili pozdravi predstavnikov raznih organizacij. Prvi je povzel besedo predsednik Društva Slovinci g. ing. Albin Mozetič. Slovincem v Lanusu je čestital, da so si postavili tako lep dom s skupnim naporom in delom. Lepa sta bila govora, ki sta jih imela botra ga Marija Goršetova in boter g. Ignacij Glinšek. Oba sta povdarjala velik pomen novega doma za nadaljnje versko in prosvetno ter kulturno delo med rojaki v Slovenski vasi. Za njima so Slovincem v Lanusu čestitali k postavitvi Slovenskega doma gđ. Martina Mizeritova v imenu SDO, g. Jože

večer s pazljivostjo pregledala. V njej je nogavica, dve knjižici, abecednik in katekizem, nekaj pisanih židanih cunj, ki jih je nekoč darovala Magdalena Hilol, ožgan košček kandisovga sladkorja, suha skorja kruha, tri steklene kroglice in majčkena figma, ki predstavlja obloženega mlinarskega osla. To je zaklad eule, ki ga čuva in varuje. Nič ne manjka. Izgubljeno gleda po sobi, ki je mnogo večja kot Cachot, kjer mora živeti šest ljudi. Kakšna utrjavajoča soba! Tu ni mokrih madežev na steni, temveč povsod vise svilene tapete z rožnimi venčki in vijugami, ki so že same na sebi slike. Celo strop je poslikan z majhnimi anđeli. Tu bi mogla vsak dan ležati do desetih v postelji in se muditi z ogledovanjem stropa in sten. Ko je Bernardka pogasila vse debele sveče in pustila goreti eno samo na nočni mizici, je nenadoma odkrila v vitrini zbirko pup, ki jih je tam hranila Eliza Latapie. Sama in sestra Marija nikoli nista imeli pup, ne velikih ne malih razen močička, ki jima ga je nekoč še v mlinarskih časih prinesel oče s sejma v Saint Pé de Bigorre. Ni bil to nikak simpatičen močiček s svojim zgrbljenim obrazom in s kričnimi zaplatami. Bil je na nek način v sorodu s kozlom Orfidom in v zvezi s peklenščkom, ki jo je tako pogosto zasledoval. Lutke Elizete Latapie no seveda morala izvirati iz lepega kraljestva vil. Bernardka je brez

diha strmela vanje. Posebno ji je bila všeč majhna Tirolka z zelenim nizkim klobučkom in z rdečim modercem. Prav zelo se je morala zatajevati in neprehoma misliti na mamino prepoved, da se nikdar ne sme pritakniti tujih stvari. Najraje bi malo zelenordečo kmetico vtaknila v svojo culo. Toda zmisli se je na očeta, kako ga je zavoljo kosca hrastovega lesa, s katerim ni imel nič početi, nekega jutra odpeljal policaj Callet.

Z neskončno previdnostjo je odložila Bernardka praznično obleko, tančico, umetniško rožo, bele svilene nogavice in čevlje. Počasi je začutila, da je spet, kot je bila. Toda ta jaz se ji je zazdel sedaj mnogo trši kot sicer. Zazdelo se ji je, da je kot rjava gozdna zver, ki zdaj docela preplašena in nenavajena leži v velikanski, grozno mehki in ledenomrzli postelji. V tem trenutku je pogrešila celo vroče, speče telo sestre Marije, pred katerim je imela zadnji četrtlet vendar tak gnus. Toda trudnost je tolika, da kljub nenavadni balдахinasti postelji hitro zaspi.

Ko so okrog šeste prišli v sobo gospodinja, Antonija Peyret in Filip, da bi Bernardko zbudili, je bila ta že opravljena. Na veliko začudenje so videli, da deklica ni oblekla lepe marijanske obleke, temveč svoje staro krilo, kapulet in cokolje.

GORIŠKA IN

Pri zadnjih pokrajinskih in občinskih volitvah na Goriškem so demokratični, katoliški in nekomunistični Slovenci nastopili s svojo listo v znamenju Lipove vejice.

Za provincialne volitve so postavili svoje kandidate v devetih okrožjih. Ti kandidati so bili: Okrožje Gorica I: dr. Karel Birsar, odvetnik in profesor; Okrožje Gorica II: Marija Kacin, profesorica; Okr. Gorica III: dr. Anton Kacin, profesor; Okr. Gorica IV: dr. Avgust Sfiligoy; Okr. Gorica V: Karel Čerinič, tovarniški delavec; Okr. Sovodnje: dr. Macuzzi (Makuc) Andrej, odvetnik in profesor; Okr. Doberdob: Bratina Stanislav, profesor; Okr. Števerjan: Podveršič Hermenegild, kmetovalec in Okr. Krmin: Perin Jožef, oskrbnik.

V Goriškem občinskem svetu je poleg 25 krščansko-demokratskih odbornikov, 4 novofašistov in 4 socialdemokratov Slovenska lista dobila 3 odbornike, ki so: dr. Avgust Sfiligoy, dr. Anton Kacin in dr. Karel Birsar. Na titovski listi je prišel v občinski odbor neodvisnež Bratuž. Slovenska lista z lipovo vejico je dobila 1801 glas, titovci pa 989. Slovenska lista je tako pridobila enega odbornika več, kakor pa jih je imela v prejšnjem odboru.

V podeželskih občinah Doberdob in Sovodnje so zmagali titovci in kominformisti skupaj proti Slovenski listi. V občini Doberdob je Slov. lista dobila 300 glasov, titovci 413, v občini Sovodnje Slov. lista 465 glasov, združeni komunisti 489. Pač pa je Slov. lista zmagala v občini Števerjan z 229 glasovi proti 215.

Prijatelj v imenu SFZ, g. Ivan Oven v imenu Slovenskega doma v San Justo, g. Lojze Erjavac v imenu Družabne pravde, g. Lojze Novak v imenu društva Dom, g. Jonke Jože v imenu Slovenske planinskega društva, g. Ruda Jurčec v imenu Slovenske kulturne akcije in č. g. Lado Lenček v imenu Slovenske misijonske zveze.

Po pozdravnih nagovorih je bil pod vodstvom gđ. Zdenke Virantove rajalni nastop slovenskih deklet v narodnih nošah, nato je sledil srečolov in druge zabavne točke.

V prijetnem domačem razpoloženju je nato družabna prireditev potekala v večerne ure.

Svobodna Slovenija je vsa prizadevala Slovencev v Lanusu, tako za postavitev lastnih družinskih domov, kakor tudi skupnega slovenskega doma, spremljala stalno s simpatijami in jih z vsemi močmi podpirala. Zato se sedaj tudi ona veseli njihovih lepih uspehov ter vsem rojakom v Lanusu ob blagoslovitvi slovenskega doma iskreno čestita.

KEGLJAŠKI KLUB

vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki se bo vršil ob vsakem vremenu 3. februarja ob petih popoldne na Pristavi v Moronu.

Odbor

Pakete za domovino

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najbolje in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 769. Blizu Retira. TE 31-8788 Buenos Aires

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK

Casilla de Correo 340 - Buenos Aires Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Značno znižane cene!

Slovenska Beseda

ima svojo predpustno družabno prireditev v soboto

16. FEBRUARIJA

v običajnih prostorih v Santos Lugares

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

PRIMORSKA

Zadnje volitve na Goriškem so pokazale, da se sicer počasi, toda gotovo tudi na Goriškem vedno bolj ruši komunistični vpliv. Žalostno dejstvo pa je upadanje slovenskih glasov na splošno. Leta 1949 je bilo v Gorici oddanih na obe listi še 3128 glasov, leta 1952 — 3065, letos pa samo 2790.

V Goriškem pokrajinskem svetu bo demokratične Slovence zastopal dr. Avgust Sfiligoy, titovske pa Miladin Černe.

Nekaj iz gospodarstvenega življenja

FLJR skupščina je soglasno odobrila proračun za leto 1957, ki dosega 893,3 milijone dolarjev, od katerih je 528,3 predvidenih za drž. obrambo. Uradni predstavnik vlade je poudaril, da je v letošnjem proračunu več izdatkov namenjenih pridobitvi potrošnih produktov in dvigu življenjskega standarda. Obrambni min. Ivan Gošnjak je za svoje področje povedal, da je strošek za obrambo letos prvič po petih letih 10% manj kakor celotni državni dohodki, kar je bilo mogoče zato, ker "svetovni položaj ni preveč vznemirljiv".

Krupp bo s sodelovanjem cilskih industrialcev postavil ladjedelnico v Talcahuano.

Pakistan bo s pomočjo Svetovne banke postavil jeklarno, katere zgradnja bo veljala 170 milijon rupij (13 rupij približno je 1 funt sterling).

Društveni OGLASNIK

Med nami je mnogo skrite revščine. Zato prosimo vse rojake, da se teh revežev večkrat spomnijo tako, da jim — če jih poznajo — direktno pomagajo ali pa nakažejo svoj prispevek socialnemu skladu Društva Slovinci ali Vincencijevi konferenci, ki imata te skrite reveže v evidenci. Zelo mnogim pride prav tudi ponošena obleka, rabljeno perilo, rabljena obutev. Prinesite ali pošljite vse to v pisarno Društva Slovinci na Ramon Falcon 4158, Bs. Aires. S slovensko pesmijo smo si v begu utirali pot in pridobivali prijatelje. V tujini pa nam je naša pesem košček domovine in ob njej uživamo milo

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO
	Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 527777	

no in lepoto naše rodne zemlje. Nekaj takega Vam bo nudil 10. prosvetni večer, ki ga bo za nedeljo 3. februarja t.l. ob pol sedmih zvečer v cerkveni dvorani v Ramos Mejia pripravil tamkajšnji Krajevni odbor Društva Slovinci. Poslušali boste reprodukcijo slovenskih narodnih pesmi (na magnetofon), ki jih je pel Slovenski pevski zbor Gallus, njegov dirigent g. dr. Savelli pa Vam bo v kratkem predavanju govoril o slovenski narodni pesmi.

Na urico doživljanja domovine in prijetnega razvedrila Vas vabi Krajevni odbor Društva Slovinci v R. Mejia.

Pisarna Društva Slovinci na Ramon L. Falcon 4158 je odprta ob četrtkih do 21. ure, ob sobotah pa do 20. ure zvečer. V tem času so tajnik in odborniki na uslugo rojakom.

OBVESTILA

Knjižna založba TABOR v Buenos Airesu je izdala pesniško zbirko hrvaškega pesnika Viktorja Vide "SUŽANJ VREMENA". Stalne platnice novi knjižni založbi je napravil Milan Volovšek, ovojnica te pesniške zbirke pa je originalni odtis linoreza Bare Remec. Knjiga se naroča na: TABOR, Zamudio 5155/F, Buenos Aires. Cena 30.— mšn.

Redni sestanek S.F.Z. za člane in narasčajnike bo v nedeljo, 3. II. po mladinski maši na Ramon Falconu 4158. S sabo povabite še svoje prijatelje. Odbor.

3. poletna prireditev SKA bo izlet na otok Hiawatho v tigrski Delti v nedeljo 27. t. m. Zbirališče ob tri četrt na devet v pristanišču v Tigrh. Ladja odpluje ob devetih. Sv. maša bo ob enajstih na otoku. Udeleženci bodo lahko dobili jestvine in pijačo po zmernih cenah na Hiawathi. Vabljeni člani in prijatelji SKA!

Vsem sorodnikom in znancom z žalostjo v srcu sporočamo, da je umrla naša dobra in blaga mati

Marija Malavašič, por. Skvarča

K zadnjemu počitku smo jo položili v San Justo v nedeljo dne 20. januarja 1957 ob enajsti uri popoldne.

Naj počiva v miru!

Za njo žalujejo:

mož Ivan; sinovi Alojzij, Marijan, Marko, Jože in hčere Marija, Manica, Terezija, Bernarda in svakinja s sinovoma iz Buenos Airesa. V Sloveniji pa njena mati in svakinja s hčerkama ter ostali sorodniki.

Buenos Aires, San Justo, št. Jošt nad Vrhniko.

ZAHVALJUJEMO SE

č. gg. direktorju Antonu Oreharju, dr. Alojziju Starcu, Alojziju Maliju, Janku Merniku in bogoslovcem Frančku Prijatelju, Janezu Langusu, Matiji Borštnarju in Antonu Pintariču, da so nas spremljali v naši boli ob smrti naše drage matere Marije Skvarče.

Naša zahvala gre tudi družini g. Banko Geza, ki nam je ob teh bridkih trenutkih stala ob strani.

Prav tako smo dolžni zahvalo cerkvenemu pevskeму zboru iz San Martina, ki je pel med pogrebno sv. mašo v San Justo, kakor tudi vsem prijateljem in znancom, ki so našo rajno mater prihajali kropit, moliti za pokoj njene duše ter jo v tako lepem številu spremljali tudi k zadnjemu počitku.

Naj vsem Gospod Bog povrne!

Žalujoča družina Skvarča in sorodstvo

NAKUP - PRODAJA

hiš — stanovanj — stavbišč — posestev — trg. in ind. podjetij Posojila — Udeležbe — Družabništva

Realiteta pisarna

Janko Žirovnik

Martillero Público Nacional

URUGUAY 955 - 1º piso T. E. 41-2217, 44-2967

DORREGO 2645 - 1º D T. E. 71-1223

"EUROPAK"

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje

T. E. 30 - 5224 Buenos Aires

pošilja v domovino iz svojega skladišča v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škroplnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani. Prodaja ladijskih in letalskih vozniških kart za vse ladijske ter letalske družbe po uradnih cenah.

Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30

Naročila in denarna nakazila pošiljate na:

EUROPAK - CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires